

KUR'AN-I KERİM'İN EMSALSİZ OLUŞU*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyenleri! Size Avustralya'dan kucak dolusu, gönül dolusu, yerler gökler dolusu selâmlar, dualar, hayır dileklerimi, temennilerimi arz ederim.

Kur'an-ı Kerim sohbetimizde Bakara Sûresi'nin 23. ayetine ulaştık. Daha önceki ayet-i kerimelerde, geçen haftaki sohbetimizde Allah-u Teâlâ Hazretleri bütün insanlara;

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ

وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

(البقرة: 21)

(*Yâ eyyühe'n-nâsu'budû rabbekümü'lllezî halekaküm*) “Ey bütün insanlar, sizi yaratan Rabbinize, (*ve'llezîne min kabliküm*) ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin!” (Bakara, 2/21) diye emrediyordu. Onu izah ettik.

Ve bu Allah'ın varlığını bilip, ona ibadet etmek için sebepleri sıralıyordu. Yeryüzünü insanların yaşamı için hazırladığını, lütfu ve minneti olarak bize bildiriyordu. Semâyı bizim için bir gök kubbe, bir binâ yaptığını bildiriyordu.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Semâdan hayatın sebebi olan yağmurun şakır şakır yağdığını, otların büyüdüğünü, meyvaların olduğunu, hububatın, rızıkların böylece teşekkül ettiğini hatırlatıyordu:

“—Bunları görüp dururken ve ellerinizle yaptığınız putların konuşmadığını, size bir faydası olmadığını bilip dururken Allah’a ortaklar koşmayın, Allah’a şerik koşmayın, Allah’tan gayrisine ibadet etmeyin!” diye emrediyordu.

Yâni, insan aklına, mantığına, ilme, irfana uygun olan sebepleri, insanın Allah’a niçin ibadet etmesi gerektiğini ifade eden sebepleri göstererek, beyan ederek, kendisine kulluk edilmesini; kendisinden gayrı putlara, daha başka yaratılmış varlıklara ibadet edilmemesini emrettiğini açıklamıştım geçen hafta.

a. Allah’ın Kâfirlere Meydan Okuması

Bu 23. ayet-i kerimede buyuruyor ki, Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ Hazretleri, *bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*:

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا

بِسُورَةٍ مِّنْ مِّثْلِهِ وَادْعُوا

شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

(البقرة: ٢٣)

(*Ve in küntüm fî raybin mimmâ nezzelnâ alâ abdinâ*) “Eğer kulumuzun üzerine indirdiğimizden bir şekiniz, tereddüdünüz

varsa, tereddüt içinde iseniz; (*fe'tû bi-sûretin min mislihî*) ona indirilen sûrelerden bir sûrenin benzerini siz getirin, siz indirin, siz ortaya koyun! (*Ve'd'û şühedâeküm min dûni'llâh*) Allah'tan gayrı şahitlerinizi çağırın! (*În küntüm sâdikîn.*) Eğer sözünüzde sâdik, eğer gerçekten bir hakîkî fikirle hareket ediyorsanız, çağırın bakalım, bir sûre ortaya koymaya çalışın!” (Bakara, 2/23)

فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي
وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ

(البقرة: ٢٤)

(*Fein lem tef'alû*) “Göreceksiniz ki, yapamayacaksınız. Yapamadığınızı görünce, yapamayınca, (*ve len tef'alû*) ve yapamayacaksınız da; (*fetteku'n-nâre'lletî*) o ateşten kendinizi sakının, korunun ki, koruyun ki, (*veküdühe'n-nâsü ve'l-hicâreh*) o ateşin yakıtları, yakıtı, yanıcı maddeleri insanlardır ve taştır. (*Uiddet li'l-kâfirîn*) Kâfirlere hazırlanmıştır.” (Bakara, 2/24)

Çerçeve belli olsun, konunun hudutları belli olsun diye, kırık dökük Türkçe kelimelerle 23. ve 24. ayet-i kerimeyi böylece kısaca söyledikten sonra, teferruatını anlatmaya sohbetimizde devam edelim.

Rayb, biliyorsunuz, (*lâ raybe fîhi hüden li'l-müttakîn*) diye Bakara Sûresi'nin 2. ayet-i kerimesinde karşılaştığımız bir kelime; şek, şüphe demek. (*Ve in küntüm fî raybin*)

Eğer siz bir şüphe içinde iseniz...” Ne konusunda bir şüphe? (*Mimmâ nezzelnâ alâ abdinâ*) “Kulumuzun üzerine indirdiğimizden bir şüphe içindeyseniz.”

Şimdi burada, (*mimmâ nezzelnâ alâ abdinâ*) “kulumuzun üzerine indirdiğimiz” derken, murad-ı ilâhî vahiy, Allah’ın ayetleri, Kur’an-ı Kerim’in sûreleri, ayetleri... “Bu ayetleri benim ona vahyettiğimi kabul etmiyorsanız, bu hususta şekkiniz, tereddüdünüz varsa, şüpheniz varsa...”

(*Abdinâ*) “Bizim kulumuz” demek. *Abd* kul demek. Ama *nâ* mütekellim zamiri, bizim mânâsına geliyor. (*Abdinâ*) “Bizim kulumuz olan zâtın üzerine, bizim indirdiğimizden bir şekkiniz, tereddüdünüz, şüpheniz varsa...”

Buradaki Cenâb-ı Mevlâmız’ın *abdinâ* dediği kuldan maksat kimdir, kim kastediliyor?.. Peygamber SAS Efendimiz kastediliyor. “Peygamberim, elçim, rasûlüm, habîbim, Muhammed-i Mustafâ’ya benim vahyettiğimde tereddüdünüz varsa, indirdiğim Kur’an ayetlerine inanmıyorsanız; onların benim tarafımdan ona vahyedildiğine inanmıyorsanız; (*fe’tû bi-sûretin min mislihî*) o Kur’an’ın mislinden, ona benzer, ona misil olabilecek, denk olabilecek, benzer olabilecek bir sûre de siz getirin bakalım!”

Fe’tû, gelmek fiilinden, *etâ-ye’tî-ityân*’dan emir. *Be* harf-i cerrîyle müteaddi olmuş. (*Fe’tû bi-sûretin*); bir sûre ortaya koymak, getirmek demek. “Böyle bir sûreyi, haydi bakalım siz ortaya getirin!”

(*Min mislihî*) *Mislihî*'den, onun mislinden maksat Kur'an-ı Kerim. (*Fe'tû bi-sûretin min mislihî*) "Rasûlüme indirdiğim Kur'an ayetlerinin, sûrelerin, vahyin bir mislini siz de getirin bakalım!.."

Tabii o devirde, Arapların en büyük hüneri şiir... Altlarında çöl, üstlerindeki mavi gök kubbe... Bulutlar güneşin hararetinden dayanamıyor, ekseriyetle berrak bir hava... Arab'ın nesi gelişmiş?.. Fesâhati, belâgatı gelişmiş. Duygulanıyor; gökyüzüne bakıyor, yıldızlara bakıyor, çevresine bakıyor. Şair ruhlu bir millet, şiire düşkün bir millet...

Şiirin güzellerini seçip, beğenip Kâbe'nin duvarlarına asarlarmış. Yedi tane meşhur kaside Kâbe'nin duvarına asılıymış İslâm gelmeden önce. Şiir onlar için, sanki bir basın yayın aracı gibi. Birisi bir şiirle maksadını anlatıyor; o duyuluyor, ezberleniyor, herkes onu tekrarlıyor.

Şairler adeta gazete, dergi, basın mensupları gibi, yazarlar gibi veya yayınevlerinin sahipleri gibi önemli kişiler; söyledikleri sözler her tarafa yayılıyor ve tesirleri çok yüksek... Başka bir şey okudukları, yazdıkları olmadığı için, hafızaları da kuvvetli... Bir duyduklarını, bir defada hatırlarında tutabiliyor adamlar. Birisi bir şey söyledi mi, kulaktan kulağa dedikodu gibi yayılıyor ve o konu artık herkesin bildiği bir konu oluyor. Dilden dile tarih boyunca unutulmuyor.

İşte kitaplara giriyor, edebiyat kitaplarında böyle câhiliye devrinden kalma nice şiirler var. Çünkü ezberlenmiş, ezbere biliyorlar. O devrin insanı bunu ezberliyor, hatırında tutuyor.

“Kendiniz yapabilirsiniz, kendiniz yapın bakalım böyle bir sûrenin benzerini, nazîrini!.. Nazîre yazın bakalım, bir benzerini getirin! Kendiniz yapamıyorsanız, (*ved’û şühedâeküm min dûni’llâh*) Allah’tan gayrı şahitlerinizi de çağırın!”

Tabii, Allah her şeye şahit, her şeyi görüyor, müşahede ediyor. Her şeye bihakkın vâkıf, her şeyi biliyor. Latîf ü Habîr, Semî’ ü Basîr, bi-küllü şey’in alîm... Her şeyi bilen Rabbimiz. Tabii, Allah’tan gayrı ne kadar sahipleriniz varsa ey kâfirler, hepsini çağırın bakalım yardımınıza!.. Bir de tek başınıza yapamıyorsanız, komisyon kurun, meclis kurun! Topluca uğraşın, didinin bakalım, nazîre yapmaya çalışın!..

(*Inküntümsâdikîn.*) “Eğer sadıklar iseniz, doğru sözlü kimseler iseniz, eğer dâvânızda samimi iseniz, iddianızda dürüst iseniz... Yâni, bunu bir dalavere, bir oyun, bir muhalefet olarak; Allah’ın varlığını birliğini bilip dururken, sırf menfaat kaygısıyla, veyahut dünya mevkii, makamı sebebiyle yapıyor değil de, samimi olarak bu hususta bir tereddüdünüz varsa...”

Çünkü, Arapların bir çokları kâfirliğinde samimi değildi. Peygamber Efendimiz’in devrinde, zamanında etrafında yaşayan kimselerin çoğu inkârında ve küfründe ve şirkinde samimi değildi, içinden tereddüt ediyordu.

Rasûlüllah Efendimiz'in dürüst bir insan olduğunu, sözlerinin de mâkul, akla mantığa uygun, gerçek olduğunu; aslında putlara hakîkten tapılacak bir durum olmadığını, onların da bir işe yaramadığını biliyordu ama; işte bir düzeni devam ettirmek, eldeki düzeni, menfaat şebekesini dağıtmamak, faydaları kaçırmamak, menfaatleri elden kaçırmamak gibi sebeplerle, dünyevi sebeplerle, para, pul, mevkî, makam sebebiyle böyle inanmadılar. Adeta kâfirliklerinde bile samimi değiller, kâfirliklerinde bile münâfıklar yâni.

“Eğer samimi olarak tereddüdü olan varsa, haydi bakalım Kur'an-ı Kerim'in bir benzerini nazire olarak ortaya koysunlar!..”

Tabii burada ne var?.. Kur'an-ı Kerim'i dinliyorlar, kulaktan kulağa da yayılıyor. “Muhammed-i Mustafâ şöyle söylemiş.” diye okuyorlar ve hak veriyorlar. “Ay ne kadar güzel!” diyorlar. Fesâhatine, belâgatına, edebiyatının güzelliğine, sözün sâfiliğine, temizliğine hayran kalıyorlar. Tabii, içlerinde bir meyil de meydana geliyor.

Meselâ, Velid ibn-i Mugîre diye Kureyş'in çok zenginlerinden, itibarlı kişilerinden biri var. Peygamber Efendimiz ona Kur'an-ı Kerim ayetlerini okumuş; çok beğenmiş, hayran kalmış, memnun kalmış. Fesâhatine, belâgatına, ibârenin güzelliğine hayran olmuş. Çünkü, kendisi edip bir kimse. Belâgat, edebiyât, fesâhat konusunda uzman bir kimse. Çok güzel...

Ama Ebû Cehil gelmiş:

“—Ne o?” demiş. “Ne oluyor? Senin ayağın mı kayıyor?.. Bak kavim senin için para topluyorlardı. Sen şimdi Muhammed’den daha çok para almak için mi, o tarafa meylediyorsun?” demiş.

Yâni tahrik ediyor. Peygamber Efendimiz’in tarafına meyletmemesi için kâfirlik yapıyor, yolunu kesiyor.

Demiş ki:

“—Ne münasebet... Muhammed’in vereceği para bahis konusu değil. Herkes bilir ki, ben Kureyş’in en zenginlerinden birisiyim.”

“—O zaman şu Kur’an’ın aleyhinde bir şey söyle! Kavmin onu beğenmene razı olmaz. Aleyhinde bir şey söyle!..” demiş.

“—Ne söyleyeyim? Gayet güzel, gayet anlamlı, gayet mâkul, gayet akıcı, gayet tatlı, gayet edebî, gayet sevimli...”

“—Yok, sen söylemezsen kavim kızar. Hele bir düşün!..”

“—Dur düşüneyim!” demiş. Düşünmüş düşünmüş, düşünmüş... Ondan sonra demiş ki:

إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَرُ إِنْ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ

(المدرثر: 74-75)

(*In hâzâ illâ sihrun yû’ser*) “Bu böyle bir sihir, sözde bir sihir var, büyü var, insanı etkiliyor. (*In hâzâ illâ kavlü’l-beşer*) Bu beşer sözü..” (Müddessir, 74/24-25) demiş.

Orada işte ayağı kaymış. Yâni beğenmişken, hayran kalmışken, Ebû Cehil'in tahrikiyle, hakkı tam söyleyememiş. Onun isteğine uygun, "Sihirdir, büyüdür, beşer sözüdür." gibi bir yamuk cevap vererek, tabii mahvolmuş oluyor.

Şimdi, "Eğer doğru iseniz davanızda, haydi bakalım yapın böyle bir şey!" diye Allah-u Teâlâ Hazretleri bunları meydana çağırıyor. Bu meydana çağırmaya Arapça'da *tahaddî* derler. Noktasız *ha* ile, *haddâ-yetehaddâ-tahaddî*; bir kimseyi münazara için, münakaşa için, yarışma için ortaya çağırarak. "Çık bakalım meydana erkeksen! Haydi bakalım, yarışalım!" gibi bir mânâ taşıyor bu.

Aslında *hadâ* kökü, deveyi güzel nağmeli şarkılar söyleyerek sürmekten geliyor. Hoşlanırmış deve, anlarmış böyle sözlerden nağmelerden. Güzel bir nağme tutturdu mu, deve aşk ile, şevk ile, oynaya oynaya gidermiş yolculuğa, hopluya zıplaya gidermiş. Deveyi öyle tatlı nağmelerle sürmek mânâsından geliyor. *Tahaddî*; "Haydi bakalım sürülün ortaya, çıkın meydana!" demek oluyor.

Cenâb-ı Hak öyle meydan okuyor: "Haydi bakalım bir mislini getirin!" Çünkü onların Kur'an-ı Kerim'in güzelliğini anladıklarını, kabul ettiklerini, içlerinden Kur'an'a hayran olduklarını; ama nefislerinden, menfaat duygularından iman etmediklerini bildiği için, Kur'an-ı Kerim'in güzelliğini itiraf etmelerini sağlayıcı bir şey. "Haydi bakalım yapabiliyorsanız yapın! İşte bak, o kadar ortada..." diye.

Şimdi burada (*abdinâ*)’dan maksat, Rabbü’l-âlemîn’in abd-i hâsı, has kulu Muhammed-i Mustafâ, Peygamber Efendimiz. (*Şühedâeküm*)’den maksat; *şühedâ*, şahitler demek. “Şahitlerinizi çağırın!” deniliyor.

Yâni, bir insan bir iddiada bulununca şahit getirir. Bunlar da diyorlar ki:

“—Biz buna inanmıyoruz. Bu Allah kelâmı değil, vahiy değil!”

“—O zaman, haydi bakalım şahitlerinizi getirin!” buyruluyor.

Şahit kim? Yâni, bunu isbat edecek şahitler kim?.. Buradaki şahitler, (*şürekâiküm*) onların şerikleri mânâsına gelir. Yahut da (*a’vâniküm*); yâni yardımcılarınız; size bu küfürde, bu inatta, bu inkârda omuz verenler, destek verenler mânâsına gelir. “Onları da çağırın! Yâni çağırabildiğiniz, yardım alabileceğiniz ne kadar kimseler varsa, onları çağırın!” mânâsına gelir diyenler olmuş.

Bazı alimler de demişler ki, bundan maksat, “Sizin tapındığınız putlarınız var ya, o Kâbe’ye koyduğunuz, falanca yere koyduğunuz, falanca mevkide bulunan putlar var ya; Lât, Uzza, Menat... Bilmem 360 tane, çeşitli adları olan putlar. Haydi bakalım onları da çağırın! Yâni size yardım edebilecek olsa, etse etse sizin tapındığınız o varlıklar yardım etmez mi?.. Haydi bakalım onları da çağırın, tanrılarınızı, putlarınızı da çağırın!” mânâsına gelebilir demişler alimlerin bir kısmı.

Bazısı da demişler ki: “Arapların böyle edebiyatı çok kuvvetli olan, edebiyatta temâyüz etmiş, önder kimseler mânâsına gelir.” demişler.

Yâni, Allah-u Teâlâ Hazretleri onlara meydan okuyor. Meydan okumak ne demek?.. Okumak, eski Türkçe’de çağırarak demek. Bizim köyde bile hâlâ kullanılır. “Düğüne falancayı da okuduk.” derler; yâni dâvet ettik demek. Yâni elde yazılı bir şey değil. “Haydi gidin, filanca filanca kimseleri de düğünümüze okuyun!” derler; davet edin mânâsına. Meydan okumak ne demek? “Meydana çık bakalım!” demek.

Cenâb-ı Hak onların bu inkârlarını isbat etmek için, “Haydi bakalım, mâdem beşer sözü diyorsunuz, siz de yapın bir mislini!..” diye onları ortaya çıkmaya davet ediyor.

b. Meydan Okuyan Diğer Ayetler

Bu tahaddî, yâni meydan okuma, “Meydana çıkın da görelim, yapabilecekseniz yapın da görelim!” ifadesi, başka sûrelerde çeşitli ayetlerde de var. Meselâ Kasas Sûresi’nde, *bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*:

قُلْ فَأْتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَىٰ مِنْهُمَا
أَتَّبِعُهُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ

(القصاص: ٤٩)

(*Kul fe’tü bi-kitâbin min indi’llâhi hüve ehdâ minhümâ ettebi’hu in küntüm sâdikîn.*) “De ki ey Rasûlüm: Eğer doğru yolu gösteren bu

ikisinden [Kur'an-ı Kerim'den ve Tevrat'tan] bir başka kitap varsa, onu getirin, siz ortaya onu koyun da; haklıysanız, sâdıksanız, doğru sözlüyseniz, doğru özlüyseniz, ben ona tâbi olayım!" (Kasas, 28/49)

İsrâ Sûresi'nde, –Sübhân Sûresi de deniliyor– *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:*

قُلْ لِّئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَنْ يَأْتُوا
بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ
وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا

(الإسراء: ٨٨)

(*Kul leini'ctemeati'l-insü ve'l-cinnü alâ en ye'tû bi-misli hâze'l-kur'âni lâ ye'tûne bi-mislihî ve lev kâne ba'duhüm li-ba'dın zahîrâ.*) “Eğer insanlar ve cinler Kur'an-ı Kerim'e bir nazîre, ona benzer bir başka karşı kitap, mukabil eş, benzer getirmeğe toplansalar, Kur'an-ı Kerim'e nazîre yazmaya, karşısına bir başka eser koymaya kalksalar; (*lâ ye'tûne bi-mislihî*) onun benzeri bir kitap, bir vahiy, bir ilâhî şey ortaya koyamazlar; (*ve lev kâne ba'duhüm li-ba'dın zahîrâ*) birbirlerine ne kadar destekçi olsalar da...” (İsrâ, 17/88)

Bu da, ne kadar uğraşsalar Kur'an-ı Kerim gibi bir şey getiremeyeceklerini gösteren ayetlerden birisi.

Hud Sûresi'nde, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:*

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِعَشْرِ سُوَرٍ مِثْلِهِ

مُفْتَرِيَاتٍ وَاذْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ

مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

(هود: ۱۳)

(*Em yekûlûne'fterâhü kul fe'tû bi-aşri süverin mislihî müftereyâtin ved'û meni'steta'tüm min dûni'llâhi in küntüm sâdıkîn.*) “Onu kendisi uydurdu, kendisi ortaya attı da, Allah dedi diye Allah’a iftira ediyor.” diye, sana böyle yalan yanlış hükümler mi ileri sürüyorlar, seni müfterî yerine mi koyuyorlar ey Rasûlüm? Onlara de ki: ‘Haydi bakalım, siz de bunun gibi, böyle iftira babından, Allah tarafından gelmediği halde insan tarafından uydurulmuş on tane sûre ortaya koyun! Allah hariç, Allah’tan gayrı gücü yeten kimseleri de çağırın; doğrusanız haydi bakalım ortaya koyun!’” (Hûd, 11/13) diye, yine böyle bir tahaddî, yâni yapamayacaklarını bildiren bir meydana çağırma, meydan okuma var.

Ve Sûre-i Yûnus’ta da, *bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm*:

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ

وَلَكِنْ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ

وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

(يونس: ۳۷)

(*Ve mâ kâne hâze'l-kur'ânü en yüfterâ min dûni'llâhi ve lâkin tasdîka'llezî beyne yedeyhi ve tafsîle'l-kitâbi lâ raybe fîhi min rabbi'l-âlemîn.*) “Bu Kur'an-ı Kerim bir isnad edilme, uydurma; Allah'a ait değilken Allah'ınmış gibi, iftira olarak ortaya atılmış bir eser değildir. Daha önceki ilâhî kitapları tasdik edici ve Allah'ın ahkâmını açıklayıcı, içinde hiç şek, şüphe, tereddüt olmayan, Allah tarafından geldiği kesin olan kitaptır Kur'an-ı Kerim.” (Yunus, 10/37)

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ وَادْعُوا
مَنْ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

(يونس: ٣٨)

(*Em yekülüne'fterâhü kul fe'tû bi-sû retin mislihî ved'û meni'steta'tüm min dûni'llâhi in küntüm sâdikîn.*) [Yoksa onu (Muhammed) uydurdu mu diyorlar? De ki: Eğer sizler doğru iseniz, Allah'tan başka gücünüzün yettiklerini çağırın da, hep beraber onun benzeri bir sûre meydana getirin!] (Yunus, 10/38) diye muhtelif ayetlerde bu zikredilmiş. Böylece meydan okuma, tahaddî var.

c. Kur'an-ı Kerim'e Emsâl Getirme Teşebbüsleri

Bu meydan okumanın sonucu tabii ne oldu? Peygamber Efendimiz'in zamanında ne bir edip, şair bir zât; ne Peygamber Efendimiz'den sonra bu zamana kadar, bir takım insanlar çıkıp da Kur'an'ın mislini getiremediler.

Gerçi buna teşebbüs eden, yâni bu meydan okumaya karşı, bir şeyler ortaya koymak isteyen yalancılar çıktı. Meselâ, Müseylemetü'l-Kezzâb çıktı ama, söylediği sözlerin Kur'an-ı Kerim'le hiç mukayese edilecek bir tarafı da yok. Kendisinin de akıbeti helâk oldu.

“—Söylediklerim nasıl?” diye sorduğu zaman, yanındaki insanlardan bile:

“—Biliyoruz ki sen yalancısın, ben senin yalancı olduğunu biliyorum. Ne bekliyorsun benden, tasdik mi bekliyorsun?” diye cevaplar aldı.

Daha sonraki devirlerde de, en son yakın zamanlarda da bir takım bâtil fırkalar, ya da Avrupalıların İslâm Alemini parçalamak için fitne ve fesat çıkartmak için kurdurdukları gizli teşkilatlar, bu gibi şeylere teşebbüs etmeye, ortaya böyle bir şeyler koymaya çalışmışlar ama, hepsinin sonu hüsrân, hepsinin sonu akâmet, hepsinin sonu mağlubiyet... Hiç birisi Kur'an-ı Kerim'in emsâlini ortaya koymaya güç yetiremedi.

Şimdi burada iki şey var: Bir: Kur'an-ı Kerim'in o kadar incelikleri var ki, o kadar irtibatları var ki, herkes sezdiği kadarıyla onları alıyor, anlatıyor, yazıyor kitaplara... O sezgileri okuyanlar da, “Allah Allah, vay be, neler varmış meğerse!..” diye hayran kalıyorlar.

Tabii, böyle hangi yönden baksan, bu kadar insicamlı, bu kadar tutarlı 600 kûsür sayfa, 6200 kûsür ayet-i kerime... Hiç ihtilaf, tenakuz yanlışlık yok...

İlim ilerledikçe, asrında anlaşılmamış olan ayetlerin haklılığı, güzelliği gittikçe daha iyi anlaşılıyor. Yâni, asır ilerledikçe, insanın bilgisi genişledikçe, bilimsel araştırmalar yükseldikçe, derinleştikçe, Kur'an-ı Kerim'i tasdik artıyor, Kur'an-ı Kerim'in büyüklüğü daha iyi anlaşılıyor.

Ne böyle esrarengiz, asrının, devrinin çok üstünde, ebediyete kadarki hakikatleri ifade eden bir kitap ortaya koyabildiler; ne de derme çatma çalışmalarla, abuk sabuk bir şey ortaya koyabildiler. Halbuki Araplar, söz hünerlerini çok iyi bilen bir kavim idi. İşte bu bakımdan, bu da bir mucizedir. Kur'an-ı Kerim mucizesi. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin Peygamber SAS'e verdiği, ümmetlerin en fesâhatlisi, belâgatlısı, edibi olan bir milletin içinde, fesâhatin şâhikası, belâgatın zirvesi, edebiyatın en yüksek nümûnesi ve gerçeklerin en büyük mecmuası, toplu olduğu bir mübarek kitaptır Kur'an-ı Kerim...

Bunların böyle bir şeyi yapmasına, farz edelim ki imkân bile olsa, Cenâb-ı Hak imkân vermedi. Kur'an-ı Kerim'de buyruluyor ki:

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ لَأَخَذْنَا مِنْهُ
بِالْيَمِينِ ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ

(الحاقة: ٤٤-٤٦)

(Ve lev tekavvele aleynâ ba'da'l-ekâvîl. Leehaznâ minhü bi'l-yemîn. Sümme lekata'nâ

minhü'l-vetîn) “Eğer bir kişi Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne, Allah’ın sözü olmadığı halde, Allah’ın sözü diye iftira ederek bazı sözler söyleseydi; eğer Muhammed-i Mustafâ sizin öyle iddia ettiğiniz gibi, kendi başına ortaya çıkıp da, Allah’a iftira ederek böyle şeyler ortaya koymuş olsaydı, biz onun şah damarını kopartırdık; yâni helâk ederdik, mahvederdik.” (Hakka, 69/44-46) diye ayet-i kerimelerde de bildiriliyor.

Yâni, Cenâb-ı Mevlâ müsaade etmez, kahreder, başına yıldırım yağdırır. Devrimizde de, daha eski devirlerde de görüyoruz. Kim böyle bir şenî, fecî, edepsizce, çirkin şeye teşebbüs ederse, Allah onu fenâ bir şekilde mahvediyor, kahrediyor, ibret-i alem eyliyor. Tâ Müseylemetü’l-Kezzâb’dan başlamış, son zamanlara kadar kim Kur’an’la uğraşmış, Kur’an’la harb etmeye kalkmışsa, Allah onu işini en sonunda mahv u perişan ediyor.

d. Kur’an-ı Kerim’in Özelliği

Kur’an-ı Kerim öyle bir tesirli söz ki, insafli bir kimse onu okuduğu zaman yumuşuyor ve dinini değiştiriyor, İslâm’a geliyor. Pek çok kimse var; benim tanıdığım, merhabalaştığım, hatta belki bizim tasavvuf yolumuza rağbet edip, derviş kardeşlerimizin arasına giren nice Avrupalı var. Müslüman olanlara soruyorum karşılaştıkça, neden müslüman olduğunu; Kur’an-ı Kerim’i okuyup müslüman olduğunu söylüyor.

Kur'an-ı Kerim, iyi niyetle kendisine sarılan insanı sarıyor ve hidayete erdiriyor. Ama kötü niyetliyse, art niyetliyse, maksadı kötüyse; Allah-u Teâlâ Hazretleri hidayet nimetini ona vermiyor. Çünkü hidayet en büyük nimet... Çünkü hidayet cennete götürüyor. Cennete gitmesini istemediği için, "Senin edepsizliğinin cezası olarak, sana hidayeti vermiyorum!" diyor. O zaman Kur'an-ı Kerim'den bir şey anlamıyor. Kur'an-ı Kerim'in ayetlerine eğilemiyor, okuduğu zaman sıkılıyor, derinliğini kavrayamıyor. Tabii, o Allah'ın bir cezası olmuş oluyor.

Tabii, Arapların edebiyâtı veya başka milletlerin edebiyatları var. Ama öz edebiyat aradığımız zaman, meselâ Alman alimlerinden bir tanesi demiş ki:

"—Yedi iklim, dört bucakta aradığım şiiri Yunus Emre'de buldum."

Yunus Emre'de bulur, çünkü Yunus Emre mutasavvıf... Çünkü, Yunus Emre müslüman... Çünkü, Yunus Emre Kur'an'ı bilen, Kur'an'a uyan bir kimse... Çünkü Yunus Emre, o basit ilâhi cümleleri içinde, sade Türkçe ile Kur'an'ı anlatan, hadisi anlatan bir kimse... Onları okuduğumuz zaman, kaynağı nedir diye düşününce; ha bak, filanca ayetin mânâsını söylemiş, filanca hadis-i şerifin mânâsını söylemiş diyoruz. Yâni yedi iklim, dört bucakta aradığı şiiri Yunus'un şiirinde bulmuşsa, Yunus'un kaynağı da Kur'an-ı Kerim. Asıl şiiriyet, asıl edebiyat Kur'an-ı Kerim'de...

Başka edebiyatlar nedir?.. Başka edebiyat, işte Arapların bir sözünü ele alalım:

الشَّعْرُ إِنَّ أَعْذَبَهُ أَكْذَبَهُ

(Eş-şi'ru inne a'zebehû ekzebühû) demiş Araplar. Yâni, “Şiirin en tatlısı, yalanı en çok olanıdır, en palavra olandır, en mübalağalı olandır.” demişler.

Hakîkaten sayfalarca süren, uzun bir kaside alıyorsunuz; “Aferin, kafiyeleri nasıl denk getirmiş, vezni nasıl tutturmuş...” bilmem ne filân. Neden bahsediyor?.. Kadınlarla macerasından bahsediyor. Veya atını, devesini methediyor, veya şarabın rengini, güzelliğini methediyor... Ne işe yarar bunlar?.. Veyahut bir şahsı, lâyük olmayan, ciğeri beş para etmeyen bir şahsı göklere çıkartıyor, para alacağım bilmem ne diye. Buna benzer şeyler... Veyahut yaptığı işleri böbürlene böbürlene, gerçek dışı anlatıyor filan.

Arıyorsun, koca şiirde bazen bir beyit hoşuna gidiyor, işte *beytü'l-kas îd* deniliyor buna; kasidenin en güzel taç beyti vs. O beğeniliyor, gerisi palavra...

Onun için, Kur'an-ı Kerim'de böyle şairler hakkında:

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ أَلَمْ تَرَى أَنَّهُمْ فِي
كُلِّ وَادٍ يَهيمُونَ وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ

(الشعراء: ٢٢٤-٢٢٦)

(*Ve's-şuarâu yettebiuhümü'l-gavûn. Elem terâ ennehüm fî külli vâdin yehîmûn. Ve ennehüm yekûlûne mâ lâ yef'alûn.*) [Şairlere gelince, onlara da sapıklar uyarlar.] “Onların yapmadıkları şeyleri söylediklerini; her saçma sapan konuda, vâdide atıp tuttuklarını görmedin mi?” (Şuarâ, 26/224-226) buyruluyor. İman edenler müstesnâ tabii.

Ama Kur'an-ı Kerim öyle değil. Kur'an-ı Kerim bir kere eski ümmetlerin ihtilâfa düştükleri konuları açıklıyor. Meselâ Benî İsrâil, bazı dînî konularda tereddüde düşmüş, aralarında fırkalar meydana gelmiş, fikir ihtilafları çıkmış; o öyle demiş, bu böyle demiş. Kur'an-ı Kerim aralarında hüküm veriyor, haklıyı gösteriyor, yâni ihtilaflı konuları çözümlüyor.

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقُصُّ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ
الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

(النمل: ٧٦)

(*İnne hâze'l-kur'âne yekussu alâ benî isrâîle eksere'llezî hüm fîhi muhtelifûn*) [Doğrusu bu Kur'an, İsrâiloğulları'na, hakkında ihtilâf edegeldikleri şeylerin pek çoğunu anlatmaktadır.] (Neml, 27/76)

Eski ümmetlerin bilmediği hususları bize bildiriyor. Hiç kimsenin bilemeyeceği mâziye ait şeyleri, Kur'an-ı Kerim'den öğreniyoruz. Başka hangi kitap var?.. Yâni, eskiden bilmediğin zamana ait söylediğin şeylerin ne değeri olacak?

Ama Kur'an-ı Kerim kâinatın yaratılışından, peygamberlerden, peygamberlerin arasındaki ihtilaflardan, konuşmalardan hep söylüyor ve gerçekleri bildiriyor ve öğreniyoruz. Tarih de, arkeolojik kazılar da, sonradan onun öyle olduğunu ortaya çıkartıyor. Eskinin haberi var.

Sonra istikbale ait haber var. İstikbalde şu olacak, bu olacak diye Kur'an-ı Kerim'in bildirdiği birçok hadise olmuş, görmüşüz, *âmennâ ve saddaknâ*... Daha büyük ilerideki istikbalde de, ahirette de neler olacağını da bildiriyor. Cennet ve cehennemde insanın nasıl hallere düşeceklerini bildiriyor. O da istikbâle ait. Haydi bir insan çıksın da ahireti bilmeyen, Mi'rac'a çıkmayan, Cebrâil AS'ın rehber olup da göstermediği o mânevî alemlerin esrarından söz söylesin... Kur'an-ı Kerim bunları söylüyor.

Sonra, bir hüküm vermişse, en güzel hükmü veriyor. İyi şeyleri emrediyor, kötü şeyleri men ediyor.

Peygamber SAS Efendimiz hakkında:

يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ
لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ

(الأعراف: ١٥٧)

(*Ye'müruhüm bi'l-ma'rûf*) "Onlara ma'rufu emreder, (*ve yenhâhüm ani'l-münker*) onları münkerden nehyeder." buyruluyor. Ne demek ma'ruf, münker?.. *Ma'ruf*; aklın ve şeriatın beğendiği, hoş gördüğü bütün işler.

Münker de; aklın ve şeriatın hoş görmediği ters, acaib, kötü işler. Din, İslâm, Kur'an; Peygamber Efendimiz de onun vazifelisi olarak iyi şeyleri akla ve mantığa, dine ve imana, gerçeklere uygun şeyleri emrediyor, kötü şeyleri men ediyor.

(*Ve yuhillu lehümü't-tayyibât*) "Onlara güzel şeyleri helâl kılıyor" ki, eski ümmetlerin bir kısmı kendilerine helâl olan şeyleri, kendi kendiliklerinden, ukalalıklarından, gayretkeşliklerinden haram kılmışlardı. "Hayır, bu haram değildir!" diyor, o yasağı kaldırıyor. Tatlı olan, güzel olan şeyleri helâl ediyor. (*Ve yuharrimu aleyhimü'l-habâis*) "Ve kötü şeyleri de insanlara yasaklıyor." (A'raf, 7/157)

İçki kötüdür. İçki akli alıyor, mideyi deliyor, ciğeri siroz ediyor, insanı çökertiyor, akli baştan gidertiyor... Ailede kavga çıkartıyor, arkadaşı arkadaşına bıçaklattırıyor, insanı hapse götürüyor, mezara götürüyor. Elbette fenâ... İyi ki Kur'an-ı Kerim iyi şeyi emretmiş, kötü şeyi yasaklamış. Hepsi, her hükmü gayet güzel!..

e. Allah Nurunu Söndürtmeyecek

Binâen aleyh, yâni insanoğullarından bir ukalâ çıkıp da, "Ben de bir şey yazacağım!" dese, desin ama... Bir kaç kelime yan yana getirebilir. İnsanlar günlük konuşmalarında binlerce böyle kelime tertibi yapıyorlar, cümle kuruyorlar. Yapabilir ama, doğruluğu, söylenen sözün gerçekliği, gerçeklere uygunluğu, hakîmâne oluşu, bilimsel oluşu, insanlara

faydalı oluşu noktasından incelendiği zaman, kesinlikle Kur'an-ı Kerim'in mislini, benzerini kimse ortaya koyamamış tarih boyunca ve koyamayacak. Çünkü ayet-i kerimenin devamında, buyuruyor ki Rabbimiz:

(*Ve len tef'alû*) *Len*, istikbâle ait bir şeyin olmayacağını bildiren bir olumsuzluk takısı. (*Len tef'alû*) "Yapamayacaklar!"

(*Fein lem tef'alû*) "Şimdiye kadar, yapamadılar." demek. *Lem* mâziyi gösteriyor. İleride vakit versek, fırsat bulsalar yapabilirler mi?.. Hayır! İstikbâlde, tâ müddetin sonuna kadar, dünya hayatının sonuna kadar çalışsalar, çırpınsalar yine de yapamayacaklar diyor.

Buradaki şu kat'iyete bakın! Ne kadar kesin... Yâni, bu kelâmın Cenâb-ı Rabbü'l-âlemîn'in, her şeyi bilen, her şeye kâdir olan Mevlâ'nın kelâmı olduğu şu cümleden nasıl seziliyor, nasıl buram buram belli oluyor ilâhî bir kelâm olduğu:

(*Ve len tef'alû*) "Yapamayacaksınız ey kâfirler! Kıyamete kadar da, ölünceye kadar da, dünya durdukça uğraşsanız da, yapamayacaksınız!" Çünkü yaptırmayacağını bildiriyor.

Cenâb-ı Hak, bazı şeyleri yaptırmayacağını bildirmiş. Kur'an-ı Kerim'i Allah'ın nuru olarak tanımlıyor; nur, ateş, ışık... Bu ışığı söndürmek isteyenler çıkacak. Hani nasıl üflerler kandile, kandil söner.

يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَاللَّهُ مَتِّمٌ

نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

(الصّف:٨)

(Yüridûne li-yutfiû nura'llàhi bi-efvâhihim)
“Allah’ın nurunu ağızlarıyla püfleyip, üfleyip söndürmek istiyorlar ama, (va'llàhu mütimmü nûrihî ve lev kerihel-kâfirûn.) kâfirler bu dini sevmeseler de, bu Kur’an’dan hoşlanmasalar da; Peygamber Efendimiz’in getirdiği gerçekler, onların menfaatlerini zedelediği için düşman olsalar da, Allah nurunu söndürtmeyecek!”
(Saf, 61/8)

İşte bu bir emir... Sönmüş mü?.. Sönmemiş. Nice devirler geçti, nice zalimler yaşadı, öldü, toprak oldu, kemikleri bile dağıldı, kimileri müzelerde firavunlar. Kimilerinin mezarları dümdüz oldu. Nice rejimler geçti; komünist rejimi, istibdat rejimi... vs. Nerede söndürdüler, nerede Kur’an-ı Kerim’i yok ettiler?..

Avrupalılar, meclislerinde ellerine almışlar Allah’ın Kur’an-ı Kerim’ini:

“—Müslümanların bu kelâmdan, bu kitaptan ayırmadıkça onları yenemezsiniz. Önce bu kitaptan onları ayıracaksınız!” demişler.

Ayırabildiler mi?.. Ayıramadılar.

Ayırabilecekler mi?.. Ayıramayacaklar:¹

لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ

حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةَ

(ك. عن عمر؛ ط. عن مغيرة)

(*Lâ tezâlû tàifetün min ümmetî zâhirîne ale'l-hakkı hattâ teküme's-sâah.*) “Kıyamet kopuncaya kadar Kur'an'a hizmet eden, İslâm'a hizmet eden, İslâm'ı söyleyen, İslâm'ı anlatan, İslâm'ı savunan, müslümanlara faydalı olan, bir Allah'ın sevdiği zümre mevcut olacak.” Allah bizi onlardan eylesin...

Ama, İslâm bazı ülkelerde geriler, bazı ülkelerde de ilerler. Bakarsınız bir zamanlar İslâm ülkesi olan yere bir kötü, kâfir, kızıl rejim çökmüş, orada şimdi İslâm'ı yaptırtmıyor. Ama öbür tarafta, yeni bir filiz filizlenir, orada gelişir.

Allah-u Teâlâ Hazretleri onun için, hicreti emretmiş. Peygamber Efendimiz de, Mekke'de İslâm'ı yaşamak mümkün olmayınca, Medine-i Münevvere'ye gitti. Yâni, İslâm'ın yaşanmadığı

¹ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.496, no:8389; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.76, no:913; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.III, s.165, no:921; Hz. Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.403, no:961; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.373; Mugîre ibn-i Şu'be RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.76, no:914; Sevban RA'dan.

Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.509, no: 7513, Umran ibn-i Husayn RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.VII, s.564, no:12249; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.247, no:1267; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.119, no:16373.

yerden, İslâm'ın rahat yaşanacağı yere hicret etmek müslümanın görevi. Mühim olan İslâm'ı yaşamak, müslümanca yaşamak, Kur'an'a uymak...

Dünyanın bazı yerlerinde böyle olur, neden olur? Tabii Cenâb-ı Hakk'ın bir belde İslâm'ı hâkim kılması neden?.. Bir beldenin İslâm'dan ayrılması neden?.. Bir beldenin İslâm'ın ayrılması, orada müslümanların yok olması veya ezilmesi, müslümanların kusurundandır.

Alalım Endülüs'ü... Endülüs yedi asır müslüman olarak yaşadı, yedi asır... Ondan sonra *tavâif-ü mülûk*, yâni küçük küçük derebeyler ve onların etrafındaki insanlar birbirleriyle çekiştiler. Hatta, birbirlerini yenmek için düşmandan yardım istediler. Düşman da onları birbirlerine temizletti, temizletti, ondan sonra da bütün İspanya'ya hakim oldu. Neden? Müslümanların kusurundan...

Allah müslümanlara, "Müslümanlar birlik beraberlik içinde olsun!" diye emrediyor; dinlenmiyor... Allah-u Teâlâ Hazretleri, "Kâfirlere karşı gücünüz yettiğince silah hazırlayın!" diye emrediyor; hiç çalışma yapılmıyor... Tabii, Allah'ın emirleri ihmal edildiği zaman, Allah ceza olarak İslâm'ı oradan çekiyor, oradaki kusurlu müslümanlara da cezâ veriyor. Avrupa'da da öyle, Balkanlar'da da öyle, Kafkasya'da da öyle, Orta Asya'da da öyle...

Osmanlılar Avrupalılarla cihad ederken, hangi İslâm ülkeleri bizlere yardımcı oldu?..

Hatta bazısı arkadan vurdular. Mısır bizimle savaşa geçti 19. Yüzyıl'da, Kütahya'ya kadar ordu yürüttü. Müteaddit savaşlarda Osmanlı ordusunu yendi; Avrupalılardan destek aldığı için, kuvvetli bir ordu kurduğu için...

O kuvvetli desteğiyle Osmanlı'yla çarpışacak yerde, Avrupa'ya karşı Osmanlı'yla ittifak etseydi, ne kadar güzel olurdu. Her şey böyle... Padişahlar zamanında kalkınma hamleleri yapıldı, üniversiteler kuruldu (*dâru'l-fünûn*), büyük müesseseler kuruldu. O zaman müslümanlar ihtilafa düşmeselerdi, fırkalara ayrılmasalardı... Yok İttihat ve Terakki'ymiş, yok bilmem neymiş.

Balkan Harbi'ni niçin kaybetmişiz, tarih kitapları yazıyor: Bu fırkaların birbirleriyle çekişmesinden...

Yâni, çekişme olduğu zaman, tefrika olduğu zaman, Allah ceza veriyor. İslâm'dan uzaklaştığı zaman, cezâ veriyor. İslâm'a bağlılık olduğu zaman, ihlâs olduğu zaman da mükâfat veriyor, fütûhat veriyor, füyûzat veriyor. O zaman İslâm oralarda ilerliyor. Bakarsın samîmî insanların diyarında ilerler, orası İslâm diyarı değilken İslâm diyarı olur, müslüman olur. Nitekim Orta Asya'da, Gazneliler zamanında, Türklerden iki yüz bin kişi çadırlar halinde, böyle grup grup müslüman oluvermiş. İslâm birden kuvvetlenmiş.

İslâm'ın gevşediği yerlerde de cezâ gelir, belâ gelir, musibet gelir. Allah etmesin... İslâm'a karşı kusurlu davranan, Allah'ın emirlerinde tembellenen, cezâyı hak eden kullardan bizi

eylemesin... Öyle kusurlarımız varsa bizleri affetsin... Birlik ve beraberliği nasib etsin...

(*Ve len tef'alû*) “Yapamayacaksınız! Yâni, Kur'an'ın karşısına bir mukabil, nazîre, başka bir kitap, kendisine uyulan bir başka şey ortaya koyamayacaksınız.” diye bildiriyor Allah-u Teâlâ Hazretleri.

Eğer bunun yapılamayacağını biliyorsanız, anlamışsanız; anlayacaksınız zâten. Zaten de biliyorsunuz Kur'an'ın hak kelâmı olduğunu... Peygamber'in hak peygamber olduğunu da biliyorsunuz. Madem öyle, o zaman, (*Fe'tteku'n-nâr*) “O ateşten sakının!”

En-nâr, eliflâm'lı gelince o ateş, yâni mâlûm ateş, yâni cehennem demek. Cehennemin azabının büyük kısmı ateşle olduğundan; çeşitli azaplar var, türlü türlü kahır ve azap çeşitleri var ama, en büyük azap orada ateşle olduğundan, *en-nâr* cehennemin isimlerinden birisi.

(*Fe'tteku'n-nâr*) “O cehennemden sakının!” Çünkü, böyle kâfirliğe devam ederseniz, Kur'an'ın hak kelâmı olduğunu anladığınız halde küfürde devam ederseniz, veya İslâm'a girmezseniz, veya Allah'ın emirlerini tutmazsanız; o zaman başınıza belâ gelir, cezâ gelir, cehenneme atılırsınız.

f. Cehennem Kâfirler İçin Hazırlanmıştır

(*En-nâre'lletî*) “O ateş ki, (*vekûduhe'n-nâsü ve'l-hicâreh*) o ateşin içinde yanan varlıklar, yanıcı şeyler insanlardır. İnsanlar yanacak o cehennemde... (*Ve'l-hicâreh*) Ve taş yanacak.”

Şimdi insanlar, insan cinsi ve taşlar. Taş cinsi kastedilmiş olduğu için, elif-lâmlı gelmiş olabilir. Bu *el-hicâreh*, Arapça'da taş demek. *El-Hacerü'l-Esved*; siyah taş, yâni o Kâbe'nin köşesindeki mukaddes taş demek. *El-hicâreh*; taş ama belirli taş, mâlûm bir taş. "Bu nedir?" diye bunun mânâsını açıklarken, demişler ki:

هِيَ حِجَارَةٌ مِنْ كِبْرِيْتٍ خَلَقَهَا اللهُ يَوْمَ خَلَقَ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فِي السَّمَاءِ الدُّنْيَا
يُعَدُّهَا لِلْكَافِرِينَ

(*Hiye hicâretün min kibrîtin, halekahu'llâhu yevme haleka's-semâvâti ve'l-arda fi's-semâi'd-dünyâ*) demişler. Ne demek? Yâni, bu öyle bir taş ki, cehennemde yanacak olan bu taş...

Kibrit diyor. *Kibrit*, Arapça'da kükürde isim olarak halen kullanılıyor, kükürde kibrit deniliyor. Tabii kükürt bir madde, işte barutun ve sâirenin yapılmasında da kullanılıyor. Yâni, yandığı zaman bir takım bileşiklerle, büyük hararet oluyor, patlama oluyor, sıcaklık oluyor filan. İşte tabiatta bulunan şekline de kibrit diyorlarmış Araplar.

Bizim şu anda kutunun ucunda, küçük bir sopacığın ucunda kırmızı birazcık bir şey var. Onu sürttüğümüz zaman ateş çıkıyor, ocağı yakıyoruz. Ona da kibrit deniliyor ama, kibrit aslında Arapça'da bir takım madde. Daha ziyade kükürde diyorlar. Kükürt yanıcı özellikleri olan bir madde.

Şimdi böyle bir şeyi Allah yaratmış. (*Halekahu'llàhu yevme haleka's-semâvâti ve'l-ard*) “Yeri göğü yarattığı zaman Cenâb-ı Hak böyle bir maddeyi, kibriti yaratmış ki, (*fi's-semâi'd-dünyâ*) en yakın semâda, (*yüiddühâ li'l-kâfirîn*) kâfirler için hazırlanmış.”

Şimdi cehennemde içinde bu ateş taşları, yanıcı taşlar var. Ayrıca yandığı zaman daha büyük patlamalar, daha şiddetli alevlenmeler oluyor. Cehennemde azabı şiddetleniyor mânâsına diye böyle tefsir edilmiş.

Vekûd yanıcı şey demek, yâni ateşe konulduğu zaman yakılan şey. *Evkade-yûkıdu-îkâden*; ateş yakmak demek. *Vekûd* da, ateş yakmaya yarayan maddeler; odun, çıra, kağıt, yâni yanabilen şey.

Şimdi bu cehennem ateşi öyle bir ateş ki, onun yakıtı, yanıcı maddeleri, yâni eşyası insanlar. Yâni, kâfir insanlar ve taş.

Tabii, insanların cehennemde böyle odun gibi yanacağına dair başka ayet-i kerimeler var. Meselâ, buyuruyor ki Cenâb-ı Mevlâ:

وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا

(الجن: ١٥)

(*Ve emme'l-kâsitûne fekânû li-cehenneme hatabâ.*) [Hak yoldan sapanlara gelince, onlar cehenneme odun olmuşlardır.] (Cin, 72/15) İşte o kâfirler cehenneme *hatab* olacaklar. *Hatab* da odun demek. Cehennem odunu olacaklar, yanacaklar yâni.

إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ
أَنْتُمْ لَهَا وَارِدُونَ

(الأنبياء: ٩٨)

(*Inneküm ve mâ ta'budûne min dûni'llâhi hasabu cehennem, entüm lehâ vâridûn*) “Ey kâfirler! Hem siz, hem de sizin taptığınız o putlar, hepsi cehennemin odunlarıdır, ateşleridir. Siz de o cehenneme girip, tıklacaksınız.” (Enbiyâ, 21/98)

لَوْ كَانَ هُوَ لِآلِهَةٍ مَّا وَرَدُوهَا وَكُلُّ فِيهَا خَالِدُونَ

(الانبياء: ٩٩)

(*Lev kâne hâülâi âliheten mâ veredûhâ*) “Taptığınız o putlar tanrı olsaydı, o cehenneme girmezlerdi. (*Ve küllün fîhâ hâlidûn*) Halbuki hepsi girecekler, Allah o putları da yakacak ve ebediyyen yanacaklar.” (Enbiyâ, 21/99)

Şimdi bu gibi ayetlerden, bazıları da demişler ki:

“Bu *el-hicâre*'den, o belirli taştan maksat: İnsanlar yanacak cehennemde, bir de;

الْأَصْنَامُ وَالْأَنْدَادُ الَّتِي كَانَتْ تُعْبَدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ

(*El-asnâmü ve'l-endâd, elletî kânet tu'bedü min dûni'llâh*) bu insanların Allah'tan gayrı taptıkları putlar yanacak cehennemde, o kastedilmiştir.”

Allah insanları atacak o cehenneme; bir de taşlar, yâni o taştan yapılmış putlar, heykeller de girecek, cayır cayır, çatır çatır cehennemde hepsi yanacak. O cehennemi düşünün, ondan kendinizi koruyun Bak âkıbet, kâfir olursanız, iman etmezseniz, Kur'an'a uymazsanız, siz de yanarsınız!

Kur'an nedir?.. Allah'ın buyrukları. Ne ihtivâ ediyor? İnsanın saadetinin kurallarını ihtiva ediyor. Nerenin saadetini ihtiva ediyor, nerenin mutluluğunu sağlayacak?.. Hem dünya saadeti, hem aile saadeti, hem toplum saadeti, hem ahiret saadeti... Hem bedenin sıhhati, hem ruhun huzuru... Her şeyi sağlıyor. Yâni güzel şeyler.

İşte müslümanız, okuyoruz Kur'an-ı Kerim'i... İşte başkaları Kur'an-ı Kerim'i okuyorlar, müslüman oluyorlar. Filozoflardan, hakimlerden, doktorlardan, alimlerden, büyük meşhurlardan, gazetecilerden, münevverlerden, diplomatlardan nice insanlar müslüman oluyor.

Amerikalı senatörlerden birisinin müslüman olduğunu söylediler, ne kadar güzel... Burada bir Çinli, bir valinin oğluymuş müslüman olmuş. Bir arkadaşı alıp Çin'e götürecek, gezdirecek.

“—Aman git de, oraların resimlerini filan çek! Bizim dergilere, bizim radyoya ve televizyona malzeme olur.” dedim.

Boyna müslüman oluyorlar el-hamdü lillâh. Bu güzel şeyleri bırakıp da insan, eliyle yaptığı, konuşmaz, fayda vermez, zarar vermez,

insana hiç bir faydası dokunmayan şeye nasıl tapar?.. İşte onlar da cehenneme atılacaklar.

(*Uiddet li'l-kâfirîn*) 24. ayetin son cümleciği bu. “O ateşten sakının ki, o ateşin yakıtları, yanıcı maddeleri insanlardır ve taşdır.” Taşlar demiyor, taş diyor. Taş cinsi mânâsına olabilir. Bir de, “O taştan yapılmış putlar var ya, işte onlar atılacak!” mânâsına...

(*Uiddet li'l-kâfirîn*), *Eadde-yuiddu-i'dâd*; hazırlamak demek. Eskiden *i'dadî* derlerdi liseye; yâni yüksek tahsile hazırlayıcı güzel bilgileri veren mektep demek oluyordu.

(*Uiddet li'l-kâfirîn*) “Kâfirler için hazırlanmış.” Ne bu hazırlanan?.. (*Nâr, elletî uiddet li'l-kâfirîn*) “O cehennem ki, kâfirler için hazırlanmıştır.” mânâsına.

Cehennem kâfirlere cezâ olarak hazırlanmıştır. Hem de burada *uiddet*, mâzi sîgasıyla, hazırlanmıştır demek. “Hazırlanacaktır, hazırlanıyor, ileride hazırlanacak...” diye söylenmiyor, “Hazırlanmıştır.” diyor.

Bu neyi gösteriyor?.. Cennetin ve cehennemin şu anda mahlûk ve hazır ve mevcut olduğunu gösteriyor. Hazırlanmış, hazır bekliyor. Yâni, kâfir vefat ettiği zaman, cezasını hemen görecektir. Mü'min nimete hemen erecek, hazır. Ehl-i sünnetin itikadına göre, cennet ve cehennem şimdiden hazır. Bu onu gösteriyor. Kâfirler için hazırlanmıştır.

Kâfir, imansızlığının cezası, gerçeği itiraf etmemesinin cezası, gerçeğe tâbi olmadığının, yamuk yaşamasının cezası olarak cehennemde yanacak.

“—Hocam, kâfirlerden acaba iyi yaşayanlar...”

Bir insan hangi toplumun kalabalığını arttırıyorsa, onunla muameleye tâbi olur. İyi insansa, iyilerin safına geçecek. İyilerin safına geçmiyor da, kötülerin arasına geçiyor. Öyle şey yok...

مَنْ كَثَّرَ سَوَادَ قَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ

(ع. الديلمي عن ابن مسعود)

RE. 441/4 (*Men kessera sevâde kavmin fehüve minhüm*)² “Kim bir kavmin sayısını, miktarını kendisi de katılmak suretiyle bir adet arttırıyorsa, çoğaltıyorsa; o onlardandır.” Ama o, onların amelini işlemese bile, onlardandır. Onların arasından ayrılacak, iyilerin arasına gelecek, iyileri destekleyecek.

İyilerin arasına gelenlerden ne kadar fayda görüyoruz... Bir filozof çıkıyor Fransa’da diyor ki:

“—Ben müslüman oldum!”

² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.519, no:5621, Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.II, s.627, no:1464, Enes RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX., s.22, no:24735; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s. 1585, no:2588; *Suyûtî, Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.345, no:23699.

Bütün İslâm Alemi seviniyor. İslâm için destek oluyor, biz de misal gösteriyoruz. Bir profesör çıkıyor, müslüman oluyor; “Bak işte sizin beğendiğiniz âlim, fâzıl, şarkı garbı bilen, sosyalizmi, komünizmi, kapitalizmi çok iyi bilen, su gibi bilen, kitaplar yazmış olan adam müslüman olmuş!” diyoruz, göğsümüz kabarıyor.

Öbürü de susuyor, sesini çıkartmıyor, onların arasında duruyor. Öyle yağma yok... Tabii, imanını gizliyor da susuyorsa, imanından dolayı kurtulacak ama; bir de iyi insanların tarafına geçmeli ve imanını orada göstermeli!.. Yoksa Peygamber Efendimiz’in zamanında da, Peygamber Efendimiz’in hak peygamber olduğunu bildiği halde; evlâtlarının kendi evlâdı olduğunu bildiği kadar kesin bildiği halde, ses çıkartmayan insanlar vardı. Onlar mü’min sayılmadı. Neden?.. Ses çıkartmadı. Katılacaktı müslümanların safına...

Allah-u Teâlâ Hazretleri hakkı tutan, haktan yana olan, Cenâb-ı Hakk’ın rızasını kazanacak şekilde ömür geçiren kullardan eylesin... Cehennemden cümlemizi korusun...

Nice deliller var, Allah’ın varlığını birliğini gösteren; nice nice deliller, belgeler var, Peygamber Efendimiz’in Allah’ın ahir zaman peygamberi, hak peygamber olduğunu isbat eden... Hatta Tevrat’ta, İncil’de; “Ahir zaman peygamberi gelecek, onun evsafı şöyle şöyle olacak...

Şöyle şöyle bir diyardan çıkacak, şöyle şöyle hayatında mühim olaylar cereyan edecek...” diye, onların kitaplarında var. Biliyorlar, bekliyorlar, şu evsafa bir insan gelecek diye. Ama gelince de yan çiziyorlar.

Allah Kur’an’a sımsıkı sarılmayı bize nasib etsin... Peygamber Efendimiz’in izinde, severek, onun ümmeti olarak yürümeyi nasib etsin... Rızasına uygun ömür sürmeyi nasib etsin... Şu hayat imtihanını başarmayı nasib etsin... Huzuruna da sevdiği râzı olduğumü’min kul olarak varıp, cennetiyle cemâliyle müşerref olmak, o peygamberine Firdevs-i A’lâ’da komşu olmak nasip eylesin... Ebedi saadete erdirsin... Rıdvân-ı ekberine vâsıl eylesin cümlemizi...

Allah hepinizden râzı olsun...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

02. 02. 1999 - AVUSTRALYA

[Bütün TEFSİR DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü